

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#**MİLLİ**
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

BİLECİK

OSMANELİ İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bilecik ili Osmaneli ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporun yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Raporun bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Bilecik Merkez İlçe ve bağlı 7 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. TARİH	1
3. İDARİ YAPI.....	1
4. DOĞAL YAPI.....	2
4.1. İklim	2
4.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı	3
4.2.1. Bitki Örtüsü	3
4.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
5. SOSYAL YAPI.....	3
5.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	3
5.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	4
5.3. Eğitim.....	5
5.4. Sağlık.....	6
6. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	7
7. ALTYAPI.....	7
7.1. Elektrik.....	7
7.2. Doğalgaz.....	7
8. EKONOMİK YAPI.....	8
8.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	8
8.2. Tarım ve Hayvancılık	10
8.3. Sanayi.....	14
8.4. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB).....	14
8.5. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)	15
9. GZFT (Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit) ANALİZİ	16
10. SONUÇ	18
KAYNAKÇA.....	19

TABLolar

Tablo 1. Osmaneli İlçesinin Son Beş Yılda Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları	3
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2017).....	4
Tablo 3. Osmaneli İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)	5
Tablo 4. Osmaneli İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2019-2020)	6
Tablo 5. Osmaneli İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2020).....	10
Tablo 6. Osmaneli İlçesi 2016-2020 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton).....	10
Tablo 7. Osmaneli İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	11
Tablo 8. Osmaneli İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020).....	12
Tablo 9. Osmaneli İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020)	12
Tablo 10. Osmaneli İlçesi Örtü altı Tarım Verileri (2020)	13
Tablo 11. Osmaneli İlçesi Hayvancılık Verileri (2020)	13
Tablo 12. Osmaneli İlçesi Tarımsal Veriler (2019)	13
Tablo 13. Osmaneli İlçesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri (2019).....	13
Tablo 14. Osmaneli İlçesi Arıcılık Verileri (2020).....	13
Tablo 15. Osmaneli İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019)	14
Tablo 16. Osmaneli OSB Sektörel Dağılımı	15
Tablo 17. Osmaneli İlçesinde Yer Alan Firma Bilgileri	15
Tablo 18. Osmaneli İlçesi KSS Verileri.....	15

ŞEKİLLER

Şekil 1. Osmaneli İlçesinin İl İçindeki Konumu.....	2
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	2
Şekil 3. Corine 2018 Bilecik İli Osmaneli İlçesi Alan Kullanımı Verileri	3
Şekil 4. Osmaneli İlçesi Nüfus Piramidi (2019)	4
Şekil 5. SEGE 2017 İlçe Kademelenmeleri	5
Şekil 6. Osmaneli İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)	7
Şekil 7. Osmaneli İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)	8
Şekil 8. Osmaneli İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)	9
Şekil 9. Osmaneli İlçesi 4a Sigortalı Çalışanların Sektörel Dağılımı.....	9
Şekil 10. Osmaneli İlçesi 4b Sigortalı Çalışanların Sektörel Dağılımı (2019).....	10
Şekil 11. Osmaneli OSB Konumu (2019).....	14

KISALTMALAR

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu
SEGE : Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
Yer-Sis : Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması
ÇKS : Çiftçi Kayıt Sistemi

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Osmaneli
İl Merkezine Uzaklık	34 km
Yüzölçümü	860 km ²
Bitki Örtüsü	Kızılçam ormanları, meyve ağaçları, küçük çalı ve otsu bitkiler
Nüfus Sayısı (2020)	21.072
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2023)	%70,94
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	3. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Seramik, Metal-Makine, Cam, Gıda, Ahşap Ürünleri
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Ayva, Karpuz, Mısır
Organize Sanayi Bölgesi	Var
Küçük Sanayi Sitesi	Var
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Tarih ve doğa turizmi
Somut Kültürel Miras	Hagios Georgios (Aya Yorgi) Kilisesi, Rüstem Paşa Camii, İçmeler, Osmaneli Konakları, Selçuklu İpekyolu gözetleme kuleleri
Somut Olmayan Kültürel Miras	Hıdrellez, aşure geleneği
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.207
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Yok
Maden Rezervleri	-

1. GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Bilecik ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atlık oluşturması amaçlanan bu çalışma kapsamında; Bilecik ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

2. TARİH

Tarih boyunca geçit bölgesinde yer alan Osmaneli sınırları içinde Romalılar ve Bizanslılara ait tarihi kalıntılar ve Tümülüsler bulunmaktadır. Bu kalıntılar, Boyunkaya ve Düzmeşe köylerindeki Bizanslılara ait olduğu tahmin edilen su kemerleri ve yine Düzmeşe Köyü civarındaki Selçuklu Devleti'ne ait olduğu tespit edilen gözetleme kuleleri ile Soğucakpınar, Kazancı, Büyük Yenice ve Çiftlik köylerindeki Tümülüslerdir. Ayrıca tarihî eserler olarak Osmanlı Devleti zamanından kalan ve 16. asır yapısı olan Rüstem Paşa Camii ile Mimar Sinan tarafından yapılmış olan Göksu üzerindeki Taşköprü bulunmaktadır.

Bizanslılar dönemindeki adı Kavaklık anlamına gelen Lefke olan Osmaneli; 1308 yılında Osman Gazi tarafından Osmanlı'ya katılmış, Osmanlılar devrinde İstanbul–Bağdat ve Mekke yolu üzerinde bulunması nedeniyle önemli bir yerleşme merkezi olarak görülmüştür. 1885 yılında Ertuğrul Liva'sı kurulduğunda Osmaneli bu livanın merkez ilçesine bağlı bir nahiye idi. 1913 yılında Lefke adı Osman Gazi'ye izafeten Osmaneli olarak değiştirilmiş ve 1926 yılında Bilecik iline bağlı bir ilçe haline getirilmiştir. Osmaneli'nde bulunan geleneksel Osmaneli evleri tarihin izlerini yansıtmaktadır.

3. İDARİ YAPI

Osmaneli ilçesi güneyde Bilecik Merkez, doğuda Gölpazarı, batıda Bursa'nın İznik ve Yenişehir ilçeleri ve kuzeyde Sakarya ilinin Geyve ilçesi ile çevrilidir. Osmaneli'nde 27 köy ve 4 mahalle bulunmaktadır.

- **İl Merkezine Uzaklık** : 34 km
- **Yüzölçümü** : 860 km²

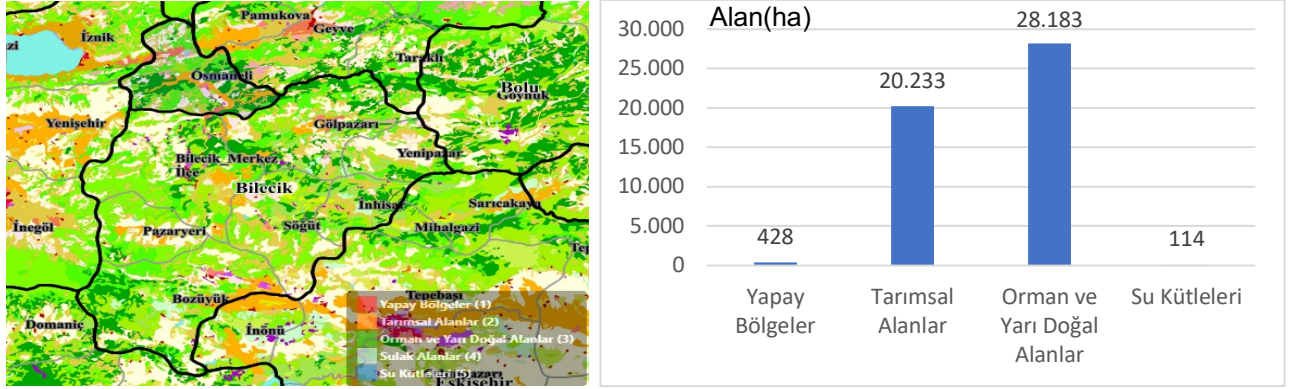
4.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

4.2.1. Bitki Örtüsü

İlçenin yüz ölçümü 490 kilometrekare olup ortalama yüksekliği 300 metredir. İlçede en düşük rakım 80 metre, en yüksek rakım ise 926 metredir. Verimli tarım arazilerine sahip olan ilçe, kızılçam ormanları ile kaplı dağlarla çevrilidir. Bununla beraber alçak alanlarda meyve ağaçları, küçük çalı ve otsu bitkilere rastlanmaktadır.

4.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 3. Corine 2018 Bilecik İli Osmaneli İlçesi Alan Kullanımı Verileri

Kaynak: (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020)

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün tarımsal alan ile orman ve yarı doğal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

5. SOSYAL YAPI

5.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Osmaneli’nde 2020 yılı sonu itibariyle 21.072 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %50’sini kadın nüfus, %50’sini erkek nüfus oluşturmaktadır.

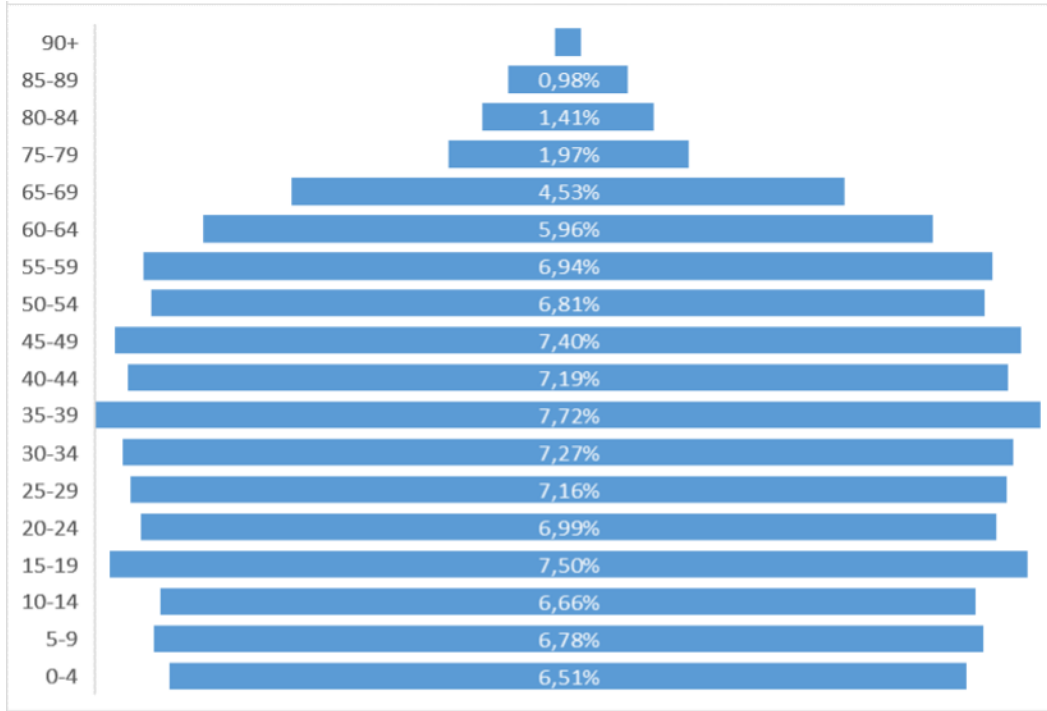
Tablo 1. Osmaneli İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları

Yıl/Cinsiyet	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Erkek	10.575	10.530	10.495	10.461	10.532	10.547
Kadın	10.531	10.541	10.478	10.515	10.573	10.525
Toplam	21.106	21.071	20.973	20.976	21.105	21.072

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Osmaneli ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %7,72 oranı ile 35-99 yaş arası nüfusun ilk sırada, %7,50 oranı ile 15-19 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,40 oranı ile 45-49 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede genç nüfusun ve orta yaşlı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. Osmaneli İlçesi Nüfus Piramidi (2019)

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

5.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

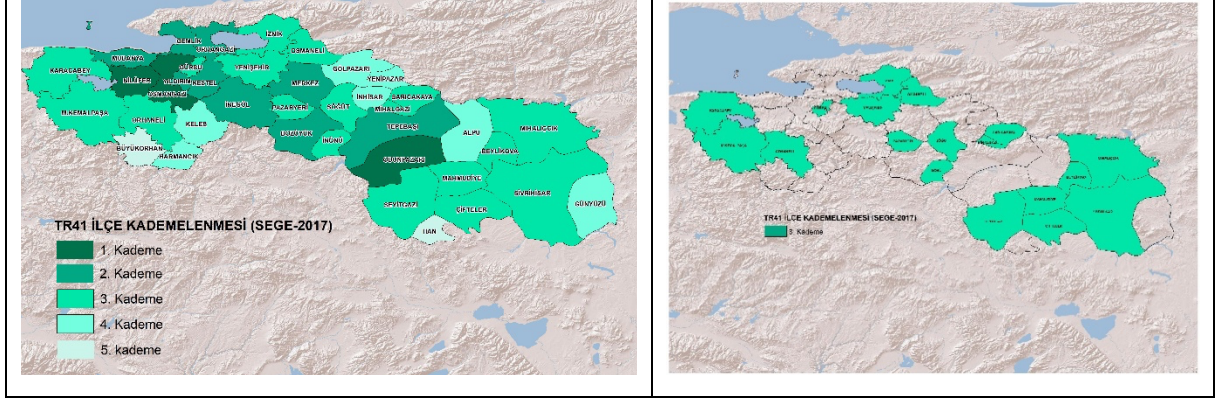
Osmaneli İlçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 331., Bilecik'teki 8 ilçe içinde ise 4. sıradadır. İlçe 0,134 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 3. kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2017)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Osmaneli	331	4	0,131	3

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021)

Şekil 5. SEGE 2017 İlçe Kademelenmeleri

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021)

5.3. Eğitim

Tablo 3. Osmaneli İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		OKUL ÖNCESİ	İLKOKUL	ORTAOKUL	LİSE GENEL	LİSE MESLEK
Veri Türü	Yıl					
Okul Sayısı	2016/2017	1	7	4	1	2
	2019/2020	2	7	4	1	2
Öğrenci Sayısı	2016/2017	350	1.038	1.194	255	346
	2019/2020	316	1.033	1.089	304	406
Şube Sayısı	2016/2017	19	59	54	12	56
	2019/2020	11	63	47	12	26
Öğretmen Sayısı	2016/2017	23	61	80	22	33
	2019/2020	13	53	78	22	35
Derslik Sayısı	2016/2017	18	60	52	17	37
	2019/2020	16	39	51	12	36

Kaynak: (Bilecik İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2021)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2019/2020) : 27
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2019/2020) : 15
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2019/2020) : 17
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2019/2020) : 12
- Okuryazarlık Oranı (2019) : %97,76

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 27 ve 15 olup ortaöğretim seviyesinde makul seviyede iken ilk öğretimde bu sayı fazladır. Okur yazarlık oranı %97,76 ile il ortalamasının üstündedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden Yer-Sis çalışması neticesinde ortaöğretim eğitimi için Osmaneli'nden ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçenin Bilecik Merkez olduğu tespit edilmiştir (Yer-Sis, 2021).

Tablo 4. Osmaneli İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2019-2020)

Üniversite Adı	Fakülte/MYO Adı	Bölüm Adı	Toplam Ön Lisans Öğrenci Sayısı
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	AŞÇILIK	39
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	DIŞ TİCARET	82
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	İKLİMLENDİRME VE SOĞUTMA TEKNOLOJİSİ	1
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	ELEKTRİK	82
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI	77
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	204
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	MAKİNE	66
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ	269
B. ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	OSMANELİ MYO	TIBBİ DÖKÜMASYON VE SEKRETERLİK	37
TOPLAM			857

Kaynak: (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, 2021)

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı süresinde ilçe genelinde 3.198 öğrenci, 201 öğretmen ve 154 derslik bulunmaktadır. Osmaneli'de Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek okulu bulunmaktadır. MYO bünyesinde; 857 öğrenci ile 19 akademik personel ve 9 bölüm yer almaktadır.

5.4. Sağlık

- **Hekim sayısı (2020)** : 15
- **Diş Hekimi Sayısı (2020)** : 2
- **Diğer Sağlık Personeli Sayısı (Eczacı, Hemşire, Ebe)** : 87
- **Hastane sayısı (2020)** : 1
- **Hastane yatak sayısı (2020)** : 25
- **Nitelikli yatak sayısı (2020)** : 25
- **Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020)** : 1,18
- **Yoğun bakım yatak sayısı (2020)** : 0
- **Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2020)** : 0

Yer-Sis çalışmasında yer verilen ağ analizine göre Osmaneli'nden sağlık hizmeti için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Eskişehir ilini ve Bilecik Merkez ilçesini tercih ettikleri görülmektedir (Yer-Sis, 2021).

6. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Doğa, tarih

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Hagios Georgios (Aya Yorgi) Kilisesi, Rüstem Paşa Camii, İçmeler, Osmaneli Konakları, Selçuklu İpekyolu gözetleme kuleleri

Somut Olmayan Kültürel Miras: Hıdırellez, Aşure

İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019): 4

İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019): 5

İlçe Bazında Toplam Konaklama Tesisleri Sayısı (2019): 9

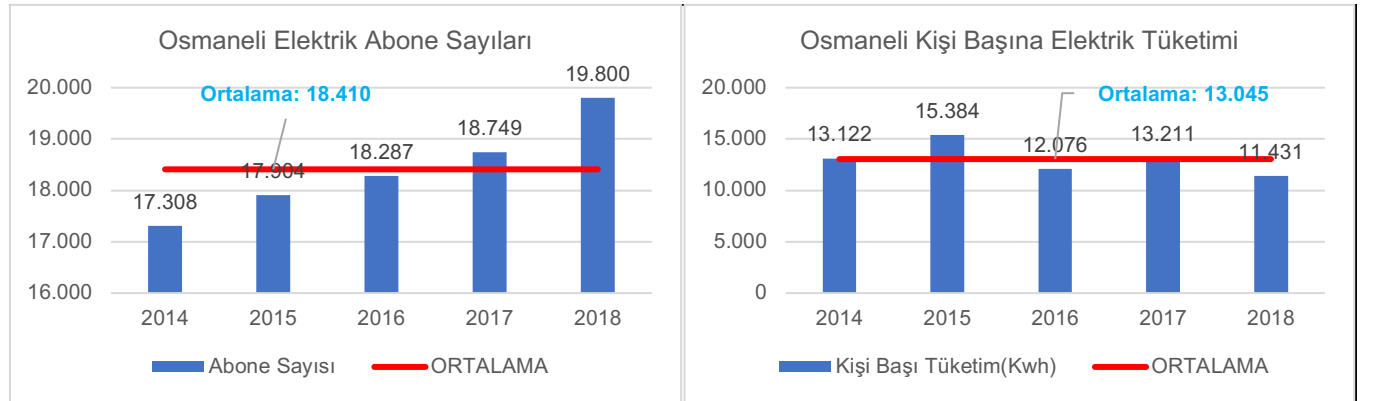
Mahalli İdarelerce Belgelendirilen Konaklama Tesislerinde Doluluk Oranı (2019): %80

7. ALTYAPI

7.1. Elektrik

Osmaneli ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Şekil 6. Osmaneli İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

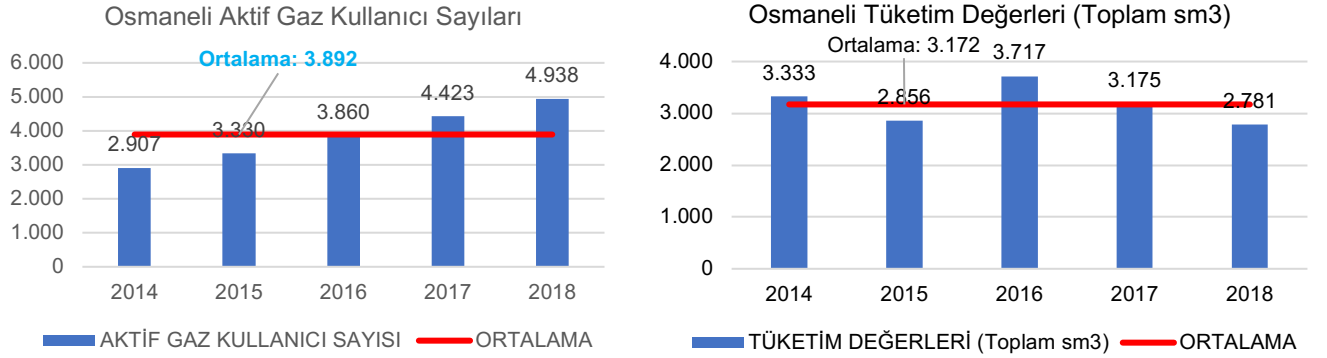

Kaynak: (Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020)

7.2. Doğalgaz

Osmaneli ilçesine ait 2014-2018 yılları arası doğalgaz kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Şekil 7. Osmaneli İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: (Aksa Doğalgaz A.Ş., 2021)

8. EKONOMİK YAPI

İklim nedeniyle İlçe ekonomisi çok zengin tarım ve hayvancılık potansiyeline sahiptir. Bununla beraber coğrafya ve ulaşım avantajları sebebiyle sanayi de hızla gelişmektedir. Osmaneli'nin sanayi geçmişi Cumhuriyet öncesi döneme kadar uzanmaktadır. XVII. yüzyılda, Osmaneli'nde ipekböcekçiliği ve kozacılık işlemleri, yöre halkının başlıca geçim kaynağı olmuş, ilçe merkezinde üç adet ipek fabrikası kurulmuştur. İpekçilik çok gelişmiş olmasına rağmen, ekonomik nedenlerden dolayı bu fabrikalar kapatılmıştır. 1970 yılına kadar İlçe içine dönük, nüfus hareketi olmayan ve yalnızca tarımsal faaliyetlerle geçinen bir ilçe iken, devlet teşvikleriyle birlikte özel sektörün ilgisini çekmiştir. Özellikle ulaşım yönünden uygun konumda olması sebebiyle ilçede sürekli gelişmekte olan bir sanayi oluşmuştur. 97.1 hektar arazi üzerinde kurulu olan OSB'de 19 parselin 18'i tahsis yapılmıştır. OSB dışındaki alanlarda da mermer işleme fabrikaları başta olmak üzere irili ufaklı fabrikalar mevcuttur. Sanayi alanları her geçen gün genişlemektedir.

İstanbul-Ankara bölünmüş otoyolu, Yüksek Hızlı Tren, eski tren yolu hattına yakınlığı ile İstanbul'a 2 saat Kocaeli, Bursa ve Eskişehir'e 1 saat, Sakarya'ya 45 dakika mesafededir. Ankara-İstanbul YHT hattına bağlantılı olarak 201 km uzunluğundaki Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli hızlı tren projesinin tamamlanmasıyla ilçenin cazibesinin daha da artacağı tahmin edilmektedir.

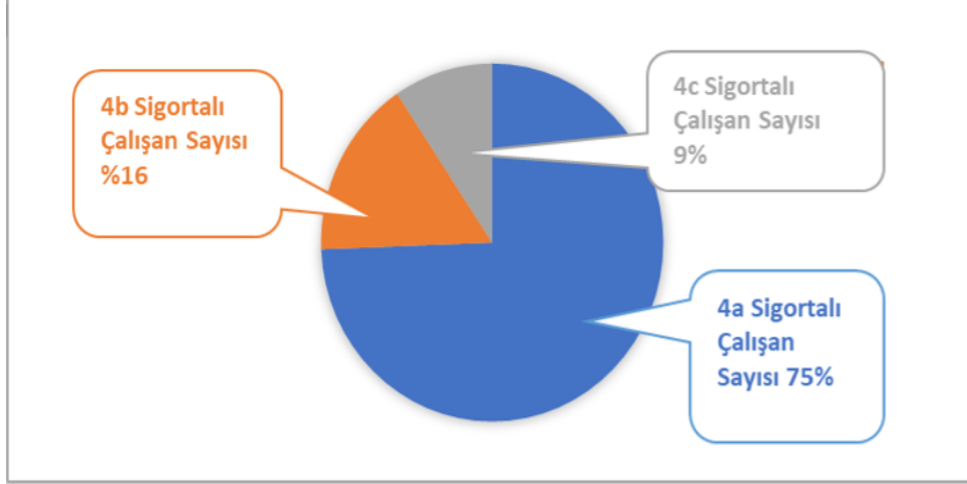
Özellikle sivil mimari örnekleri olarak ilgi çeken geleneksel Osmanlı evleri ve Hagios Georgios Kilisesinin varlığı nedeniyle turizm potansiyeli açısından da ilçenin önemli bir destinasyona dönüşmeye başladığı gözlemlenmektedir.

8.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Osmaneli ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %75 oranında 4a sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %16 oranı ile 4b sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4c sigortalı çalışan sayısı oranı ise %9'dur.

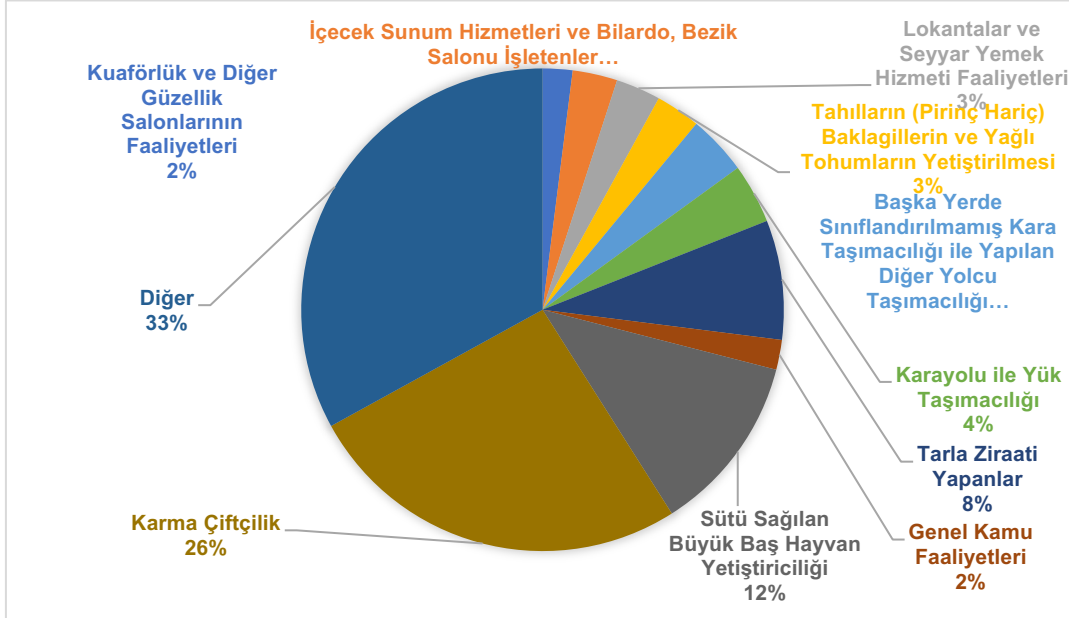
4a sigortalı çalışanlar arasında %16 oranı ile ana metal sanayi ve %16 oranı ile gıda ürünlerinin imalatı, 4b sigortalı çalışanlar arasında %26 karma çiftlik ve %12 sütü sağılan büyükbaş hayvan yetiştiriciliği öne çıkmaktadır. Bilecik il genelinde 4c sigortalı çalışanlar sayısı incelendiğinde ise Osmaneli ilçesi %5 oranı ile diğer ilçelere göre 3. sırada, merkez ilçeye göre ise 4. sırada yer almaktadır.

Şekil 8. Osmaniye İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

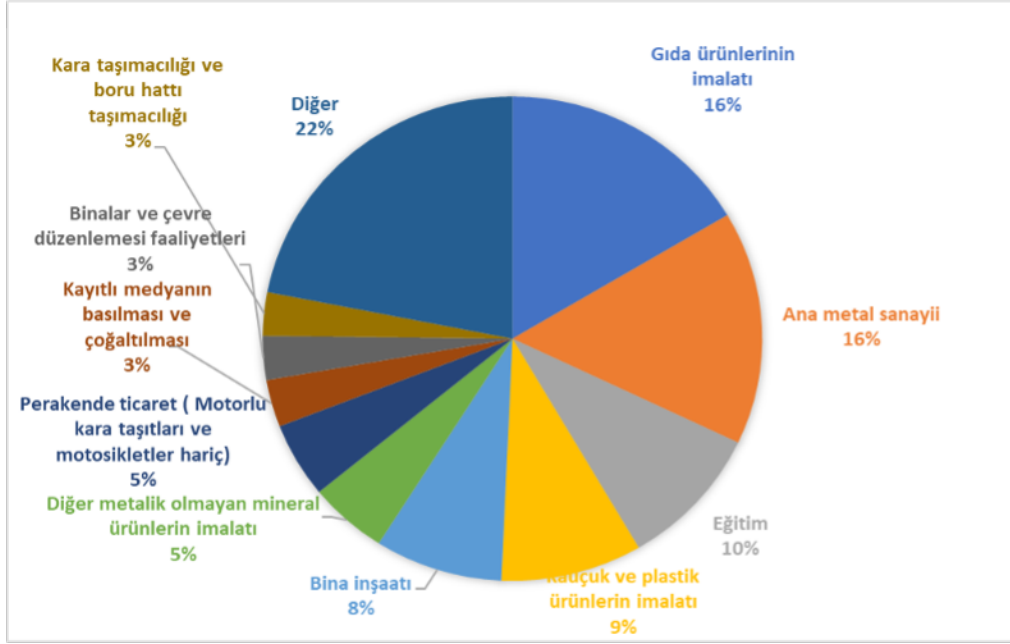
Kaynak: (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020)

Şekil 9. Osmaniye İlçesi 4a Sigortalı Çalışanların Sektörel Dağılımı

Kaynak: (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020)

Şekil 10. Osmaneli İlçesi 4b Sigortalı Çalışanların Sektörel Dağılımı (2019)

Kaynak: (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020)

8.2. Tarım ve Hayvancılık

Osmaneli Orta Sakarya Vadisi'nde bulunduğu için mikro klima özellikleri taşıması sebebiyle çevre il ve ilçelere kıyasla ürün çeşitliliği fazladır ve üretim sezonu uzundur. Bu sebeple tarımsal üretimde oldukça avantajlı bir konuma sahiptir. Şeftali, barbunya, brokoli, karnı bahar, enginar, marul ve lahana başta gelen ürün kalemleridir. İstanbul, Kocaeli, Bursa ve Eskişehir gibi büyük illerin orta noktasında bulunduğu için ilçenin tarımsal ürünlerle ilgili pazarlara ulaşım hususunda sorunu bulunmamaktadır. İlçenin tarım alanlarının dağılımı ve başta gelen ürünler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 5. Osmaneli İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2020)

Ürün Grubu	Birim	2016	2017	2018	2019	2020	
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	Dekar	48.587	44.570	44.790	44.699	46.230	
Nadas Alanı	Dekar	3.144	3.025	3.025	3.025	2.052	
Sebze Alanı	Dekar	28.562	29.654	29.654	29.546	29.631	
Süs Bitkileri Alanı	Dekar	0	0	0	0	0	
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	Dekar	47.987	46.375	46.056	47.458	48.351	
Örtü altı Tarım Alanı	Yüksek Tünel	Dekar	37	37	37	29	36

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 6. Osmaneli İlçesi 2016-2020 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton)

	2016	2017	2018	2019	2020
	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)
Meyveler					
Şeftali	25.103	22.536	13.142	13.143	35.044

Ayva	5.492	5.788	5.784	5.786	5.788
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	1.788	5.787	4.011	3.255	3.750
Sofralık Zeytinler	1.785	2.162	2.088	2.088	2.088
Kiraz	1.929	2.056	2.056	2.056	2.056
Sebze	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)
Karpuz	57.706	55.900	55.900	58.500	58.500
Domates Sofralık	56.795	55.521	55.623	52.055	53.585
Domates Salçalık	6.725	6.574	6.586	8.500	9.500
Kavun	9.300	9.300	9.300	9.300	9.000
Biber Salçalık, Kapyra	5.100	5.100	5.100	6.060	4.840
Tarla Bitkileri	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)	ÜRETİM (ton)
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	7.711	6.461	5.251	5.530	7.701
Yonca Yeşil Ot	3.460	3.500	3.500	3.700	5.060
Mısır Silaj	3.900	3.900	4.140	4.350	4.750
Yulaf Yeşil Ot	2.875	2.875	2.875	3.125	3.380
Arpa (Diğer)	1.815	1.538	1.538	1.541	1.188

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 7. Osmaniye İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Şeftali	35.044	4,80%
Ayva	5.788	3,06%
Muşmula	74	1,49%
Nektarin	1.000	0,62%
Sofralık Zeytinler	2.088	0,41%
Kiraz	2.056	0,28%
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	3.750	0,23%
Erik	539	0,16%
Vişne	195	0,10%
Ceviz	290	0,10%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 8. Osmaneli İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Barbunya, Taze	88.107	3,29%
Karpuz	3.491.554	1,68%
Lahana (Brüksel)	2.889	1,21%
Ispanak	231.515	0,67%
Domates Sofralık	8.656.435	0,62%
Kavun	1.724.856	0,52%
Biber Dolmalık	389.957	0,38%
Biber Salçalık, Kapyra	1.291.091	0,37%
Karnabahar	216.334	0,24%
Domates Salçalık	4.547.580	0,21%
Brokoli	95.057	0,16%
Bezelye, Taze	108.492	0,12%
Fasulye, Taze	547.349	0,09%
Enginar	39.280	0,08%
Biber Sivri	838.890	0,05%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 9. Osmaneli İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020)

Bitki Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Mısır Hasıl	750	0,59%
Ayçiçeği Tohumu (Çerezlik)	372	0,22%
Sorgum Yeşil Ot	120	0,14%
Triticale Yeşil Ot	550	0,10%
Burçak Yeşil Ot	14	0,10%
Yulaf Yeşil Ot	3380	0,09%
Fiğ (Diğer)Yeşil Ot)	360	0,06%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 10. Osmaneli İlçesi Örtü altı Tarım Verileri (2020)

Örtü altı Türü	Ürün	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye İçindeki Payı
Yüksek Tüneli	Domates (Sofralık)	210	0,15%
Yüksek Tüneli	Hıyar (Sofralık)	60	0,05%
Yüksek Tüneli	Biber (Salçalık, Kapyra)	40	3,76%
Yüksek Tüneli	Marul (Kıvırcık)	12	0,05%
Yüksek Tüneli	Biber (Sivri)	6	0,01%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 11. Osmaneli İlçesi Hayvancılık Verileri (2020)

Hayvan Sayıları	Baş/Adet	Türkiye İçindeki Payı (%)
Et Tavuğu Sayısı	5.797	0,03%
Ördek ve Beç Tavuğu (Canlı)	23.238	0,04%
Küçükbaş Hayvanlar	400	0,01%
Kaz (Canlı)	207	0,02%
Büyük Baş	105	0,02%
Yumurta Tavuğu Sayısı	3.577.288	1,39%
Hindi	121.251	0,10%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 12. Osmaneli İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	1.357
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.207
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	150
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	4
Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi Sayısı	1

Kaynak: (Bilecik Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020)

Tablo 13. Osmaneli İlçesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri (2019)

Medetli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
Akçapınar (Gaziler) Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
Hisarcık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
73 Sayılı Osmaneli Tarım Kredi Kooperatifi

Kaynak: (Bilecik Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020)

Tablo 14. Osmaneli İlçesi Arıcılık Verileri (2020)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)	Türkiye Payı (%)
29	0	2.192	2.192	11	0,01%

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 15. Osmaneli İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019)

İşletme Sayısı	Kutu Sayısı	Yaş Koza Miktarı (Ton)
1	4	0,043

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

8.3. Sanayi

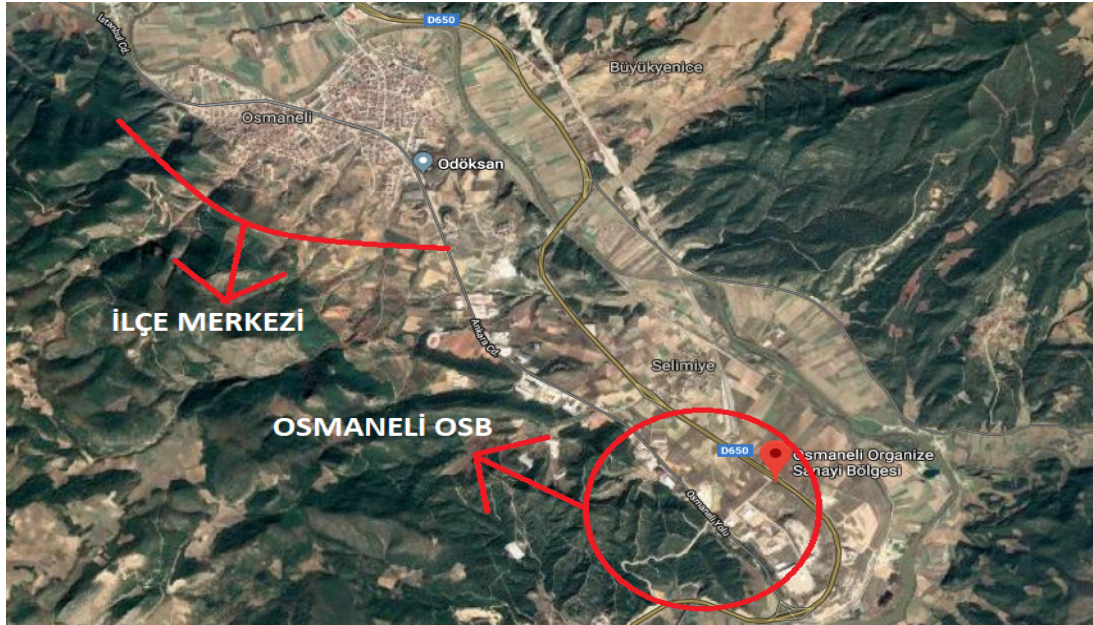
İlçenin İstanbul'a olan yakınlığı ve OSB'sinin yol üzerinde olması, İstanbul'daki ve çevre illerdeki sanayicilerin ilgisini çekmektedir. Organize Sanayi Bölgesi dışında da faaliyet gösteren firmalar bulunmaktadır. Rehau Polimeri, CP Standart Gıda, TMG Doğal taş, Odöksan, Kuleli Hortum, Vezir Madencilik, Omsan Mermer, Ektaş Tarım Ürünleri bunlardan yalnızca bazılarıdır ve Osmaneli'nde firmalar yeni yatırımlar yapmaya devam etmektedir. Tayraş Rafineri A.Ş, 2018'de 250 milyon liralık stratejik yatırım teşviki almıştır. Firma faaliyet için hazır hale gelmek üzeredir.

İlçedeki Sanayi Sektörleri: Seramik, Metal-Makine, Cam, Gıda, Ahşap Ürünleri

8.4. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB): Osmaneli Organize Sanayi Bölgesi ilçede tektir.

Şekil 11. Osmaneli OSB Konumu (2019)

Osmaneli OSB

OSB Alan Büyüklüğü (ha)	: 97,1 ha
OSB Toplam Sanayi Parsel Sayısı:	18
OSB Çalışan Sayısı	: 299
OSB Doluluk Oranı	: %83

Not: Doluluk oranı ve çalışan sayıları 2019 yılı verilerine göre.

Tablo 16. Osmaneli OSB Sektörel Dağılımı

Sektör	Firma Sayısı
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	1
Maden Taşocağı ve İnşaat Makineleri İmalatı	1
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	1
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	1
Ana Metal Sanayi	1
Toplam	5

Tablo 17. Osmaneli İlçesinde Yer Alan Firma Bilgileri

İlçe Geneli Osmaneli	
Firma sayısı	35
Kapasite raporu sayısı	36
Toplam çalışan sayısı	1.958
Toplam Açık Alan (m ²)	1.613.388
Toplam Kapalı Alan (m ²)	169.516

Kaynak: (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2021)

8.5. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

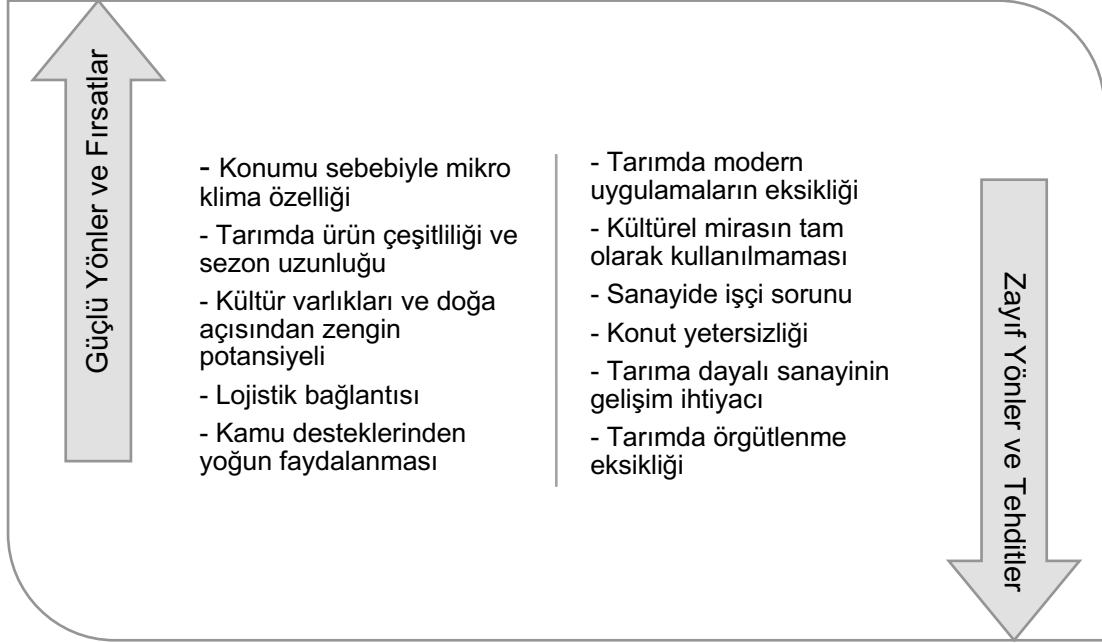
İlçede bir adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmakta olup tamamen doludur. 35 işyerinin bulunduğu KSS'nde 35 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 18. Osmaneli İlçesi KSS Verileri

Adı	Toplam alanı (Dönüm)	Toplam işyeri	Dolu işyeri sayısı	Boş işyeri sayısı	Doluluk oranı %	Yaklaşık istihdam
Osmaneli KSS	5,4	35	35	0	100	35

Kaynak: (Bilecik Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2019)

9. GZFT (Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit) ANALİZİ

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- İlçe Orta Sakarya vadisinde yer aldığından mikro klima özellikleri taşımakta, bu sebeple çevre il ve ilçelere kıyasla ürün çeşitliliği ve üretim sezonunun uzunluğu göz önüne alındığında tarımsal üretimde oldukça avantajlı bir konuma sahiptir.
- İlçe gerek tarihî ve kültürel açıdan ve gerekse doğal güzellikleriyle önemli bir turizm potansiyelini barındırmaktadır. İlçede var olan geleneksel Osmanlı mimarisini yansıtan evler zengin bir kültürel miras sunmaktadır.
- İlçenin gerek karayolu ve gerekse stratejik ve lojistik konumu sanayinin gelişimi için ilçeyi avantajlı konuma getirmektedir. OSB'deki parseller dolu olmakla birlikte OSB dışında da birçok güçlü firma barındırmaktadır.
- Başta BEBKA olmak üzere kamu hibe ve projelerinden aldığı yoğun desteklerle ilçede proje kültürü oluşmuş, göze çarpan sosyal donatı eksikliği bulunmamaktadır.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- İlçede tarım potansiyeli iyi olmakla birlikte ilaçlamada kalibrasyon, modern tarım teknikleri konusunda ilerlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.
- Tarihi kilise turizm açısından potansiyelini tam olarak kullanamamaktadır. Kilisenin restorasyona ihtiyacı bulunmaktadır.
- İlçede tarım başta olmak üzere istihdam yaratabilecek alanların fazla olması sanayide işçi bulmakta zorluğa sebep olmaktadır.
- Konut yetersizliği ilçeye sanayide çalışmak için göç önündeki en önemli engeldir.
- Tarıma dayalı sanayinin gelişime ihtiyacı vardır.
- Tarımda kooperatifleşme eksikliği başta şeftali olmak üzere meyve sebzecekte fiyat konusunda rekabet edilebilirliğe zarar verebilir.

- Sanayi, tarım ve turizm sektörlerinin paralel şekilde gelişmesi, kısıtlı bir alana yayılmış ilçenin çarpık büyümesi riskini taşımakta olup, iyi bir planlama ile doğru yönlendirme elzemdir.

10. SONUÇ

İlçe gerek iklimi kaynaklı verimli tarım alanları gerekse tarihi ve kültürel kaynakları sebebiyle gelişim potansiyeli taşımaktadır. İşlevsel konumu ve bölgesel devlet teşvikleriyle yıllar boyunca artan ivmede yatırımcı çekmiştir. OSB alanı tamamıyla dolmuş ve yine alan dışında da birçok işletme faaliyet göstermektedir.

İlçede istihdam sorunu bulunmamakta, çalışma çağındaki nüfus hem tarımda hem de tarım dışı alanlarda rahatça iş bulabilmektedir. Bununla beraber iş fazla olduğu için işçi sirkülasyonu da fazladır. Profesyonel işçilik sanayinin yoğunluğuna rağmen gelişmemiştir. Yılın bazı dönemlerinde sanayide çalışan işçiler kolaylıkla iş bırakarak tarımda çalışmayı tercih etmekte, bu durum firmaların tam kapasite çalışmasına engel olmaktadır. Raylı sistemlerin faal hale gelmesiyle bölgeye iş gücü çekilerek bu durum bertaraf edilebilir.

KAYNAKÇA

Aksa Doğalgaz A.Ş. (2021).

Bilecik İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).

Bilecik Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2019).

Bilecik Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi. (2021). *Detaylı Öğrenci Sayıları Raporu*.

Bilecik Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).

Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortalı ve İş Yeri İstatistikleri.

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).

Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.

Yer-Sis. (2021).

Bilecik Yatırım Destek Ofisi

Bilecik 1. Organize Sanayi Bölgesi Gazi Bulvarı No:2
Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Binası Merkez/Bilecik

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 228 212 00 38
E-Posta: bilecik@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

[@investinbilecik](https://twitter.com/investinbilecik)

[in](https://www.linkedin.com/company/bebka) /bebka

[▶](https://www.youtube.com/channel/UC...) /bebka

[@](https://www.instagram.com/tcbebka) /tcbebka

[f](https://www.facebook.com/tcbebka) /tcbebka

bebka.org.tr